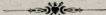


مکتبہ علمیہ

۱۹ نجی سنہ

سنہ ۱۳۱۷

جزو، عدد : ۸۸





مائتقعات

ازلی

ازلی، مسبوق بالعدم اولمیاندر . موجودات اوچ قسم اوزرینه در، دردنجیبی یوقدر؛ چونکه موجود یا ازلی ابدی در، بوده واجب الوجود حضرتلریدر؛ یاخود نه ازلی نه ابدی در، بوده شوجهان فانی در؛ یاخود ابدی غیر ازلی در، اوده دارقرار آخرتدر . بو اوچنجیسنک عکسی یعنی موجود ازلی غیر ابدی محالدر، زیرا قدمی ثابت اولان شیئک عدمی ممتنع در .
[من التعريفات للسيد الجرجاني]

ذات

فی الاصل بوکله، صاحب معناسنه اولان (ذو) نك مؤثی در . معناسی صاحبه دیمکدر : « ثریا ذات مائة شمعة » ترکیبنده اولدیغی کبی که، معناسی بوز موملی آویزه دیمکدر .

صکره لری کلمه مزبوره معناسنده مستقل اسما عدداینه نقل اوله رق کاه بر شیئک ماهیت و حقیقتی؛ کاه بذاته قائم اولان شی؛ کاه صفت مقابلی اوله رق مستقل بالمفهو- میه؛ کاه نفس شی معالرنده استعمال ایدیلور اولدی . ذات کلهسی شومعانی منقول- الیهاده استعمال اولدیغی زمان (تا) نك تأیث ایچون اولدیغی نظر اعتباره آلمیه رق مثلا (ذات قدیم، ذات محدث) دینسور . بعضیلری دیدیلرکه شو لفظ منقولک (تا) سی وقت و موت کله لرنده بولنان (تا) مثابه سنده اولدیغندن تأیث توهمی ایچون بر معنی یوقدر .

نخاندن ابن برهان، متکلمینک (ذات الله) قولارینی جهله نسبت ایدردی،
 دیر ایدی که « اسماء الهیه تاء تأنیت لاحق اولماز، بونک ایچوندرکه جناب حقه
 عالمک اعلی اولدینی حالد (علامه) دیمز. » ینسه دیر ایدی که : « متکلمینک
 (صفات ذاتیه) دیملری خطادر، زیرا نسبت اسمی اصلنه ارجاع ایلدیگندن ذاته
 اولان نسبت (ذووی) در. »

فقط بواعتراضی جوابسز برقدیلر؛ دیدیلرکه: ابن برهانک سوزی ذات کلمه سی
 (صاحب) معناسنه وصف اولدینی زمان مسلدیر؛ حالبوکه آنفاً ذکر اولدینی
 اوزره کلمه مزبوره بو معنادن نقل ایله دیگر معانیده استعمال ایدلمش و برشیئک نفس
 و حقیقی معناسنده استمالی عرف مشهور اولمادیر، نسبتنده ایسه لفظی تغیر
 اولمیهرق (عیب ذاتی) دینلمشدیرکه عیب جبلی و خلقی دیمکدر.

فخرالدین رازی دخی دیدی که: ذات لفظی بنفسمها قائم اولان حقیقته اسم قیلوب
 کندیسنه شو حقیقته دلالت ایدر لفظ مفرد نظربله باقدقلمندن قیوم فی ذاته اولان
 ذات بارییه، ذات اسمک اطلاق صادقدر.

الفاظی معانییه تابع اولمی

یوقسه بالعکس می ؟

خطیب دمشقی (تلخیص) نده دیرکه محسنات لفظیه نک کافه سنده اصل حسن،
 الفاظ معانییه تابع اولمقدیر؛ عکسی دگل. یعنی معانی الفاظه تابع اولماقدیر. بومحکم
 شرحنده علامه تفتازانی دخی خطیبک بوقوانی تعلیلاً شویله دیر : « چونکه
 معانی کندی طبع و سحیه سی اوزرینه ترک اولدقدیر کندینه لایق و چسبان الفاظ
 طلب ایلدیگندن، لفظ و معنائک هر ایکسی کوزل اولور. بویله یا تیلوبده برطاقم
 تکلفات و تصنعاته مقرون الفاظ ایرادبله معانی الفاظه تابع قیلنورسه چورک برقاشه
 اورلمش رونقلی بر پرداخته، بر زشت اندامه اکسا ایدلمش جامه زیبایه، بر تخته قلیج

اوزرنده آلتون قینه بکزه مش اولور. بو حالده بعض متأخرینک یابدقلمندن اجتناب
ایدلمی درکه. آنلر محسنات لفظیه دن باتی حال بریسینک ایرادینه شوق و شغفلی
اولدیغندن عنایت و اهتماملرینی نیجه محسنات لفظیه صرف ایدرلرده. سوزی کویا
افاده معنی ایچون سسوق اولغماش بر رادیه کتوررلر. آنلر دلائلرک خفا سنه
معنالرک رکاکته مبالات ایتمزلر.

